

Samen werken aan een Schoner Nederland

IMPULSPROGRAMMA ZWERFAFVAL

Handhaven in de praktijk, bedrijventerreinen

Bedrijventerreinen kunnen heel verschillend zijn qua grootte en opzet, variërend van zware industrie tot hoogwaardige bedrijventerreinen, distributie- en kantorenparken en (al dan niet met een woonbestemming) gemengde bedrijventerreinen. Al deze type bedrijventerreinen hebben zo hun eigen uitstraling en aandachtspunten met betrekking tot het beheer en de aanpak van zwerfafval. Deze factsheet richt zich vooral op kleinschalige bedrijventerreinen binnen de bebouwde kom.

Doelgroep

Belangrijk bij de aanpak van het zwerfafval is te weten hoe het zwerfafval ontstaat en welk zwerfafval voor de meeste ergernis zorgt. Daarnaast kan zwerfafval een onderdeel zijn van een bredere problematiek rond illegale stort of zelfs algehele verloedering en (on)veiligheid. Deze factsheet richt zich op de aanpak van zwerfafval op de kleinere bedrijventerreinen. Hiervoor kunnen twee doelgroepen worden onderscheiden, de bedrijven zelf (en het personeel dat daar werkt) en de bezoekers: klanten, leveranciers, vertegenwoordigers, et cetera.

Doelgroep:

- Kleinere bedrijventerreinen
- de bedrijven en hun personeel
- de bezoekers

Bedrijven

Zwerfafval op bedrijventerreinen kan veelal worden onderscheiden in zwerfafval dat duidelijk herleidbaar is naar een daar gevestigd bedrijf en afval dat niet herleidbaar is naar één van de gevestigde bedrijven.

Herleidbaar afval

Zwerfafval afkomstig van de gevestigde bedrijven kan verschillende oorzaken hebben. Zo kunnen grondstoffen (bijvoorbeeld papier) verwaaien door opslag in de open lucht. Ook kunnen afvalcontainers te vol zijn waardoor de wind grip krijgt op het afval. Daarnaast is er afval dat te plaatsen is in de categorie illegale stort. Denk hierbij aan vaten in sloten, autobanden, een rondslingerende pallet.

Ook hiervan is tot op zekere hoogte de afkomst vast te stellen (een autoband van de aangrenzende autosloper).

Als het afval herleidbaar is, kunnen vervuilers hierop worden aangesproken, eventueel beboet en in het uiterste geval via (het intrekken van) de milieuvergunning worden aangepakt. Tevens kan op grond van het Activiteitenbesluit worden gehandhaafd op de zogenaamde 25-meter regel. Deze verplicht de inrichtingen (bedrijven) een gebied tot 25 meter buiten de inrichting schoon te houden.

Bedrijven binden

De gemeente kan een bijeenkomst initiëren om zo de sociale verbondenheid te vergroten. Doordat bedrijven (en de mensen van die bedrijven) elkaar beter leren kennen neemt het sociaal toezicht toe. Ook zijn dergelijke bijeenkomsten prima gelegenheden om ideeën over meer gezamenlijk beheer van het bedrijventerrein te toetsen.

Het is belangrijk om bij de eerste contacten met externe partijen veel aandacht te besteden aan het kennismaken en het uitwisselen van ideeën. Dit zorgt voor het nodige vertrouwen en realistische verwachtingen.

Niet herleidbaar afval

Naast herleidbaar afval is er een categorie afval waarvan de afkomst minder duidelijk is, zoals afval van werknemers langs een snoeproute of afval van bezoekers. Ook deze categorie afval kan worden aangepakt in samenwerking met de bedrijven. Een andere mogelijkheid is de handavingsaanpak voor bijvoorbeeld het centrum of een woonwijk uitbreiden naar het bedrijventerrein.

Gezamenlijke aanpak op een bedrijventerrein

Bij de aanpak van zwerfafval op bedrijventerreinen zijn meerdere partijen betrokken. De aanpak op een bedrijventerrein begint uiteraard met het leggen van contacten met de ondernemers zelf. Soms is sprake van een georganiseerde ondernemersvereniging die als aanspreekpunt kan dienen. Ook bestaat op diverse bedrijven- en kantorenparken een vorm van parkmanagement. Binnen dergelijke beheerconstructies werken bedrijven nauw samen op het gebied van bijvoorbeeld de inkoop van diensten als beveiliging, energie en het groenonderhoud. Het parkbeheer is een goede ingang voor de aanpak van zwerfafval. Het is mogelijk dat de aanpak van zwerfafval bij de ondernemers onvoldoende leeft. In dat geval kan veiligheid een aanknopingspunt zijn. Hiervoor wordt op veel bedrijventerreinen gebruik gemaakt van de methode van het keurmerk veilig ondernemen (KVO). Hierin komen diverse thema's aan de orde waaronder overlast in de vorm van onder andere (zwerf)afval.

Voor een gezamenlijke aanpak is een goede verstandhouding tussen de ondernemers een voorwaarde. Bij een revitalisering van een bedrijventerrein in Vlissingen bleken bedrijven elkaar echter niet te kennen. Met een barbecue en borrel zijn hier de eerste stappen gezet voor een beter en schoner bedrijventerrein.

Naast het stimuleren van sociale verbondenheid en sociaal toezicht kunnen ondernemers worden aangesproken op hun (maatschappelijke) verantwoordelijkheid en op de voordelen van een aantrekkelijk bedrijventerrein: dit vormt bij een bezoek aan het bedrijf toch het eerste visitekaartje van de onderneming.

Relevant artikel Activiteitenbesluit

Afdeling 2.5 van het Besluit gaat in op het afvalbeheer. Hierin vormt artikel 2.13 de grondslag voor de verwijderingsplicht van etenswaren, verpakkingen, sport- of spelmaterialen, of andere materialen die uit de inrichting afkomstig zijn of voor de inrichting bestemd zijn binnen een straal van 25 meter van de inrichting. Belangrijk hierbij is enerzijds de vaststelling of sprake is van een inrichting. Hierover wordt veel jurisprudentie gevoerd. Anderzijds is belangrijk vast te stellen van welk type inrichting sprake is (type A, B of C). Over het algemeen kunnen bedrijven op bedrijventerreinen wel als een inrichting worden beschouwd. Voor nadere informatie over de definitie van een inrichting

De bezoekers

Voor bezoekers zijn de bedrijventerreinen vaak anonieme locaties waar de pakkans voor het plegen van een overtreding door het achterlaten van afval relatief klein is. Door op het bedrijventerrein de subjectieve pakkans te vergroten, kan de hoeveelheid zwerfafval worden teruggebracht. Deze subjectieve pakkans kan vergroot worden door bijvoorbeeld een postercampagne in combinatie met een zichtbare handhavingsactie in te zetten. Het is verstandig de ondernemers daarbij te betrekken. Zo kunnen (winkel)bedrijven bijvoorbeeld posters bij kassa's of bij de receptie ophangen.

Wet- en regelgeving

Voor *ondernemers* geldt per 1 januari 2008 het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer, beter bekend als het Activiteitenbesluit. Hierin is het uitgangspunt dat bedrijven moeten voldoen aan de algemene regels, tenzij ze vergunningplichtig zijn. Een belangrijk punt van het Activiteitenbesluit is dat gemeenten bij bedrijven kunnen handhaven op de zogenaamde 25-meter regel. Deze bepaalt dat inrichtinghouders de zorg hebben voor het opruimen van afval dat afkomstig is van het bedrijf, ook wanneer dit buiten de inrichting is terechtgekomen.

Ook de afvalstoffenverordening kan worden ingezet voor bijvoorbeeld het plaatsen van afvalcontainers en het laden en lossen. Op de site van de VNG (www.vng.nl) kunt u een modelafvalstoffenverordening vinden. Hierin staat onder andere:

- 'Het college kan regels stellen omtrent de dagen, tijden, wijzen en plaatsen waarop de krachtens artikel 13 aangewezen bedrijfsafvalstoffen aan de inzameldienst ter inzameling kunnen worden aangeboden.' en ...
- 'Het is verboden afvalstoffen, stoffen of voorwerpen zodanig te laden, te lossen of te vervoeren of andere werkzaamheden te verrichten dat de weg wordt verontreinigd of het milieu nadelig kan worden beïnvloed.'

Bij zwerfafval veroorzaakt door ondernemers kan via bestuursrechtelijke of strafrechtelijke handhaving toezicht worden gehouden op de milieuvoorschriften. Hierbij kan bestuursdwang of een dwangsom worden opgelegd of de vergunning kan worden ingetrokken.

Voor het tegengaan van zwerfafval veroorzaakt door bezoekers van bedrijventerreinen kunnen in de gemeentelijke afvalstoffenverordening regels worden opgenomen. Wie deze regels overtreedt, pleegt op grond van artikel 1a, onder 3° van de Wet op de economische delicten (Wed) een zogenaamd economisch delict. Op de website van het ministerie van VROM zijn de regels voor het uitschrijven van boetes voor zwerfafval uitgewerkt. Veelal vindt inning van de boetes nu door Justitie plaats en komen de opbrengsten ervan terecht in de kas van het ministerie van Justitie.

Keuze: bestuurlijke boete of strafbeschikking

Gemeenten hebben vanaf 1 januari 2009 de keuze tussen de bestuurlijke boete en de bestuurlijke strafbeschikking waardoor gemeenten de mogelijkheid hebben de boetes voor het weggooien van zwerfafval zelf te innen en de opbrengst zelf te houden. Hier staat dan wel een grotere administratieve last tegenover

> **Praktijkvoorbeelden**

Doetinchem – aanpak ‘van gevel tot gevel’

Het Doetinchemse bedrijventerrein Keppelseweg-West is in 2006 gerevitaliseerd. Het bedrijventerrein kent kleine en middelgrote bedrijven, deels met een groot showroomgehalte, en een belangrijk aandeel van de autoverkoop en daaraan gerelateerde bedrijven (automaterialen, autoschade, autoreiniging). Bij de aanpak zijn de openbare ruimte en de voorterreinen van de ondernemers aangepakt. Het project met een ‘van gevel tot gevel aanpak’ is een bijzondere samenwerking tussen gemeente en ondernemers waarbij gekozen is voor een integrale aanpak. Om het bedrijventerrein ook in de toekomst aantrekkelijk te houden, wordt nu ingezet op parkmanagement.

Gemeente Deurne – brede aanpak overlast bedrijventerreinen

De gemeente Deurne is in 2007 gestart met een brede aanpak van overlast op haar bedrijventerreinen. De gemeente is begonnen op bedrijventerrein ‘t Rijt Oost en West met het verwerven van het keurmerk veilig ondernemen. (zie www.kvo.mkb.nl). Hoewel veiligheid de insteek is binnen een dergelijk project, draagt zwerfafval bij aan de verloedering en heeft het een negatieve invloed op het veiligheidsgevoel. Binnen de KVO aanpak is er een convenant ondertekend met onder andere de ondernemers, brandweer, politie en een particulier beveiligingsbedrijf. Ook zijn maatregelen getroffen om het terrein minder toegankelijk te maken (één toegangsweg) in combinatie met het gebruik van camera's. Verder wordt twee keer per jaar een schouw gehouden. Inmiddels is begonnen met de volgende stap waarin de aanpak wordt gebruikt bij andere, meer lastige bedrijventerreinen.

afbeelding voorpagina
verwerken in balk

Bronnen en aanvullende informatie

- Gemeente Doetinchem.
- Gemeente Deurne.
- Factsheet Handhaven in de praktijk, De basis.
- Quick-scan Actieprogramma voor de herstructurering van Groot Vettenoord, presentatie Stec Groep voor gemeente Vlaardingen, juli 2007.
- Binden aan zwerfafval, Een handreiking om bedrijven, instellingen en burgers te betrekken bij het reduceren van zwerfafval, SenterNovem/Uitvoering Afvalbeheer, mei 2007.
- Het begrip 'Inrichting' in de Wet Milieubeheer, Een onderzoek naar het begrip 'inrichting' als aangrijpingspunt voor milieuregelgeving, Onderzoek in opdracht van het Ministerie van VROM, Juni 2002.
- Handreiking Handhaving overlast in het publieke domein: Bestuurlijke boete, strafbeschikking, of...?, Een handreiking voor gemeenten, Versie 2.0, oktober 2008, Uitgave van Servicecentrum Handhaving van het Ministerie van Justitie.
- www.infomil.nl (op de hoofdpagina onder – Wetgeving en handhaving - Activiteitenbesluit).
- www.vrom.nl (dossier 'Activiteitenbesluit' onder: onderwerpen – wet- en regelgeving).
- www.kvo.mkb.nl

www.samenwerkenaaneenschonernederland.nl

Colofon

IMPULSPROGRAMMA ZWERFAFVAL

Dit is een uitgave van SenterNovem in het kader van het Impulsprogramma Zwerfafval. Onder het motto 'Samen werken aan een schoner Nederland' bundelden overheid en bedrijfsleven in 2007 de krachten om een stevige vuist te maken tegen het groeiende zwerfafvalprobleem. Het Impulsprogramma is een initiatief van VNO-NCW (ook namens MKB-Nederland), VNG en het Ministerie van VROM. Voor de uitvoering tekenden Stichting Nederland Schoon, SenterNovem en VNG. Alle instrumenten vindt u op: www.samenwerkenaaneenschonernederland.nl/gemeenten/kennisbank

Voor advies of hulp: bel Helpdesk Afvalbeheer

Wilt u advies of ondersteuning bij het voorkomen en bestrijden van zwerfafval in uw gemeente en/of over de subsidiemogelijkheden van uw zwerfafvalproject?

Neem dan contact op met Helpdesk Afvalbeheer van SenterNovem: Tel. (030) 214 79 79 (elke werkdag van 9.00 - 12.00 uur). Per mail zijn we de hele dag bereikbaar: afvalbeheer@senternovem.nl

Publicatienummer: xxxxxxxx, SenterNovem

aanvullen

